

CIJENA listu: U pretplatni za čitavu god. K 48 — za polugodište K 24 — tromjesečno K 12 — mje- sečno K 4 — u maloprodaji 16 fl. pojedini broj. OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza 1

HRVATSKI LIST

Izlaže svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST izlaže u naknadnoj tiskari JOSIF KRMPOTIC u Puli trg Custoza 1. Uredništvo: Šilijska ulica br. 1. Odgovorni urednik JOSIF HAIN u Puli. — Rukopisi se ne vraćaju. Ček. rač. ans. pošt. Med. 26.796.

Broj 1080.

U Puli, nedjelja 14. srpnja 1918. X

Godina IV.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski:

Beč, 13. (D. u.) Službeno se javlja: Na mletačkoj gorskoj fronti izvidnički okršaji. Inače ništa osobita. — Poglavnica generalnog stožera.

Njemački:

Berlin, 13. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službenojavlja: Zapadno bojište: Vojna skupina prijestolonaslednika Rupprechta: Jugozapadno od Bailleula bile su suzbijene višestruke navale jakih engleskih odijeljenja. Na isti su se način skršili noćni nasrtaji neprijatelja sjeverno od Alberta. Jakom topovskom boju na zapadnom briježu Moze slijedile između Castela i Maillya djelemiće navele Francuza, koje je neprijatelj obnovio popodne kod Maillya a na večer na čitavom bojnom odsjeku iza ponovne najjače topničke pripreme. U Castelu i u dvoru Anchil ustalo se neprijatelj. Istočno od ove linije skršile su se njegove navele našim protusukoin. — Vojna skupina njemačkog prijestolonaslednika: Između Oise i Marne ostala je bojna djelatnost življena. Ponovni nasrtaji neprijatelja sjeverno od Longponta i južno od Oursqe bili su suzbijeni. — Vojna skupina vojvode Albrechta: U srednjem Vogeza i na Hartmannswillerkopfu ozljela je bojna djelatnost. Sjeveroistočno od Pont-a-Mousson i u nizini Favre izjavljivo se noćni nasrtaji neprijatelja. — Mjeseca lipnja bilo je na njemačkim frontama oborenih 468 aeroplana, od ovih 92 po našim obrambenim topovima za ljetala. Sunovratilo se 62 pripeta balona. Od ovih je 217 ljetala u našem posjedu. Ostatak se srušio onstran neprijateljskih položaja. U boju smo izgubili 152 ljetala i 51 pripeti balon. — Ludendorff.

Rat.

Francuski izvještaj od 11. srpnja na večer: Naši izvidničari su dopremili iz okolice Bussièresa zarobljenika i jednu strojnu pušku. Topovski boji izmjenične žestine na različitim mjestima fronte. Tečajem mjeseca srpnja oborili su naši ljetaci 150 neprijateljskih aeroplana i oštetili su 181. Osim toga su spalili 31 pripetog balona. Naše bombarde su skupine bacile preko 600 tona raspršivih tvari i to 213.600 kg po danu a 390.400 po noći.

Francuski izvještaj od 12. srpnja popodne: Francuzi su proširili osvojeno područje sjeverno od Chavignya i Faverolesa. Francuske su čete zaposlele lučer na večer selo Longpont i farmu Javage. Dva napada, jedan sjeverno od Montdidera a drugi u Champaguel donijeli su nama 15 zarobljenika. Topnička djelatnost na lijevom briježu Moze.

Engleski izvještaj od 12. srpnja u jutro: Jugozapadno od Arrasa zarobili smo jučer kod uspješnog poduzeća 120 momaka te zaplijenili 10 strojnih pušaka. Južno od Bucquoya suzbili smo neprijateljski nasrtaj te izveli uspjeli napadaju sjeveroistočno od Merisa, kod Hanelia i Meterna.

Izvještaj istočne armije: Južno od Devolija prošiile su naše čete svoje uspjehe te su se dočepale gorske kose Kosnice u njezinu čitavoj širini. Zaposlele su sva sela doline Tomorice, od Dobrenja prema sjeveru. Preko 250 zarobljenika, među kojima 4 časnika, palo je u naše ruke. Austriji i Ugri pretrpjeli su teške gubitke te se povlače paleći i razarajući. Na makedonskoj je fronti neprijateljsko topništvo razvilo življeno djelovanje, osobito zapadno od Vardara i sjeverno od Bitolja. Engleski su ljetaci bacili s uspjehom na mnoga neprijateljska logorista u dolini Strume bombe.

* Nova Hapsburška država. "A Nap" donaša sljedeću raspravu Antuna Kalmára: Ako se Dalmacija, Bosna i Hercegovina pripoji kruni sv. Stjepana, ugarska će država zajedno sa ispravkom granica prema Rumunjskoj opisati 400 tisuća četvornih kilometara, dočim bi područje Austrije nakon pripojenja Galicije slobodnoj Poljskoj iznašalo 210 četvornih kilometara. Ova velika razlika u područjima bezuvjetno bi prouzročila promjenu dualističkog državnog ustrojstva, te bi dovela do personalne unije između Ugarske i Austrije. Dodje li do personalne unije između suverene Poljske i Austrije, tada bi dualizam pogotovo postao nemoguć. Hapsburška bi se dakle država sastojala od triju suverenih država. Ova nova država obuhvatila bi po prilici 900 tisuća kvadratnih kilometara, a medju njima bi Ugarska bila najveća. Zanimljivo je pitanje,

kakovo bi bilo državno ustrojstvo ove nove države. Svaka država bi imala svoju vojsku, dočim bi u gospodarskom pogledu doduše postojale carinske granice, ali carinske tarife bile bi samo 50 postotne. Ovo carinsko stanje bi isključilo "Srednju Europu" ali ne bi priječilo jedan uži gospodarski odnos prema Njemačkoj. Sto se tiče vanjskih poslova, naravno, da bi ove poslove nove države mogao voditi samo jedan ministar, ali uz privolu i sudjelovanje pojedinih vlada. — Tako jednostavno si predstavljaju Madžari čitavu stvar. Mi, naravski, nemamo običaja da se kitimo tudjim perjem, bogatimo tudjim znanjem i hvastamo tudjim zemljama i narodima.

* Rat na moru. Wolffov ured javlja od 13. t. m.: Na sjevernom su bojištu naše podmornice potopile ponovno 15.000 brutto registrarskih tona neprijateljskog ladjevnog prostora. — Poglavnica admiralskog stožera.

* Mirovni uvjeti antante. "Münchener Zeitung" javlja iz Berlina: "Intelligenzblatt" čije je strogo neutralno stanovlje poznato, upitao je više uplivenih političara u antanti glede mirovnih uvjeta. Iz odgovora izlazi, da je sad kao i prije preduvjet mira, da se Njemačka dobrotljivo ili prisiljeno odrekne svojeg stajališta kao vlast, uslijed čega je za centralne države ratovanje neuklonjiva potreba.

* Državni je kancler grof Hertling primio jučer popodne, prije nego se vratio u veliki glavni stan, među ostalim takodjer opunomoćenoga za-stupnika sovjetske republike:

* Rajhstag prihvatio je u današnjoj sjednici najprije monopol žeste, čime je zakonska osnova o porezima konačno riješena. Kuća je za tim prihvatiла protiv glasova obližnjih socijalističkih stranaka i Poljaka etat i ratne kredite od 15 millijarda u drugom i trećem čitanju protiv glasova nezavisnih socijalnih demokrata. Tečajem debate kazao je socijalista većine, Reyers, da njemački narod želi časni mir za sve. Pošto neprijatelji otklanjaju takav mir, dozvoliti će socijalno demokratska stranka i tog puta kredite, koji su potrebni za postignuće takvog mira. — Nezavisni socijalni demokrata ute-mjeljio je stanovlje svjeje partije, koja otklanja ratne kredite te je uz burni prosvjed kazao: "Rat nije nikada bio obrambeni rat već uvijek rat imperializma". Za tim je predsjednik Fehrenbach napomenuo zasluge bivšeg državnog tajnika za brest-litovski mir, za kojega mu je njemački narod dužan hranost i zahvalnost. Po tom se rajhstag odgodio do 5. studenoga.

* Mir još ove godine? Češki listovi donose: "Prema informacijama holandskih listova, očekuje se u neutralnim državama mir još ove godine. Novinstvo, koje se osjeća i iskazuje prijateljski na-pram četvornom sporazumu, misli, da centralne države ne će biti više ove godine u stanju da poduzmu ofenzivu, koja bi imala uspješni svršetak. Cijelu ovu godinu ograničit će se — veli holandsko novinstvo — djelovanje vojske centralnih sila na defenzivu. Budući da se očekuju nove sile, koje će se iz Amerike baciti na francusko bojište, bit će centralne države prisiljene, da još ove godine na novo ponude četvornom sporazumu mir, ne će li da budu predane u plijen posvemašnjem iscrpljenju. Izjava grofa Hertlinga označuje se, kao prvi korak na tom putu". — Misli se, govori se, snije se. A što će zapravo doći, pokazat će budućnost.

* Bugarska i Turska. Odnosaj između Bugarske i Turske još uvijek nije onakav, kakav bi bio poželjan medju saveznicima, unatoč intervenciji cara Vilima u Carigradu i kralja Karla u Sofiji. Tako u svom uvodniku piše "Ikdam", koji stoji blizu odboru za jedinstvo i napredak: Bugarsko novinstvo tvrdi, da Turska želi zadobiti iste grane, koje je imala prije 300 godina. Htjeli bi znati, koji je Turčin to ikada zahtjevao. Ne gojimo nikakve panislamske namjere na račun Bugarske, ali Bugarska je postala velikom državom, te je s time poremećena ravnoteža. Našu evropsku granicu teško je braniti, te stog imademo pravo na sjevernu Dobrudžu. Uzrujavanje Bugarske naskoro će prestat, a onome što se mora dogoditi ne da se izbjegći.

Iz bivšeg ruskog carstva.

"Arbeiter-Ztg." donosi prikaz dopisnika lista "Svenska Dagbladet" o "bijelom teroru", koji je zavladao u Finskoj, kad je uz pomoć njemačke vojske skršena revolucija. "Arbeiter-Ztg." veli: "Svenska Dagbladet" je jeve u Finskoj pratio, vela: Crvena vojska izgubila je više od petinu svojih ljudi u poginulima (u ratu, koji je trajao svega tri mjeseca). Dalje veli doslovno: "Ja znam, da su u nekojim situacijama, kod brzog napred-

ovanja sa slabim silama i uz slabe etapne veze zarobljenici na zapovijest komanda bili poubijani. Držim, da se to dogodjaja u prilično velikoj mjeri. Znam također, to se preziranje ljudskog života, koje zahvati vojnike u ratu, izražavalo u nepotrebnoj, čas u zločinučkoj strogosti prema zarobljenicima". Dalje opisuje strašne dogadjaje u Tammerforsu i Wobergu, što izostavljamo. Strijeljanja u masi bila su na dnevnom redu. Zaključuje: "Ja držim, da priče o bijelom teroru potiču u glavnim i tih dana, a dalje, iz viesti o vrlo sumarnom postupku Njemačca sa crvenim odredima i pojedinim bjeguncima. Pogubljenje u masi u Tammerforsu, usred dana i u centru grada, — pred magazinima na željezničkoj stanici — bez sumnje su teška pogreška, sve da su strijeljani (ruski vojnici i finski orveni gardisti) bili i osudjeni po vojnom sudu. Ove eksekucije nisu bile izvršivane sa strogošću i sa ozbiljnošću, koja treba da zagluši; one su više liličle na osvetu jednog pobjesnilog pobjeditelja nad neprijateljem, čiji ga je uporni otpor razjario", jedan odlučno Njemačima prijateljski, finskoj buržoaziji naklonjeni organ, koji je blizak švedskom aktivizmu, iskazl njegovog urednika svakako nisu sumnjivi sa pristranosti finskoj crvenoj gardi.

Javlja se iz New-Yorka: Petrogradski ravnatelj Internacionale trgovacke banke Wourgraf držao je govor o japanskoj intervenciji u Rusiji i označio je kao prijeku potrebu, da se odašalje u Sibiriju i Rusiju 400.000 Japanaca, 400.000 Kineza i 25.000 Amerikanaca, da se uspostavi na dalekom istoku red i sredjeni odnosi. Ove sile apsorbirat će u najkratce vrijeme do 2 milijuna njemačkih vojnika iz Francuske, dok bi naprotiv Njemačka bez ove intervencije Japana i Kine mogla pod oružje pozvati veliki broj četa iz Rusije.

Berlinska "Presskorrespondenz" javlja iz Moskve: Medju osobama koje se imaju po nalogu sovjetove vlade uhapsiti, nalazi se takodjer bivši ministar trgovine Černov. Kako se vidi, stao je Černov na čelo mnogobrojnim dobrim naoružanim seljačkim četama, pa se je već prikučio Moskvi, da iz blizine posmatra razvoj dogadjaja u Moskvi. Veli se, da si je Černov za navalu na boljševike osigurao takodjer potporu donskih kozaka. Nadalje se pogovara, da general Krasnov s juga kreće s kozackom vojskom protiv Moskve.

Javljuj u iz Ženeve: Kerenski je odbio sastanak s Izvoljskim iz razloga, jer je Izvolski zajedno sa Gučkovom radio za uspostavu monarkije u Rusiji. Mjerodavni krugovi antante nastoje da ipak dodje do sastanka, jer bi i Kerenski i Izvolski mogli antanti dobro poslužiti da se u Rusiji izazove preokret u korist antante.

U Moskvi uhapseni su radi agitacije protiv boljševika, knez Mihailo Konstantinović, književnik Kuprin i vladika Serafin.

"Frankfurter Zeitung" donosi: Vijesti, koje zadnjih dana stižu iz neutralnih i neprijateljskih izvora, jasno pokazuju, da se Rusija nalazi pred jednim velikim preokretom. Uspjesi čeho-slovačke vojske, kojima se pridružiše nezadovoljni Rusi iz raznih društvenih slojeva u velikom broju, izgleda da su punukali antantu, da se umiješa u unutarnje prilike svoga nekadašnjega saveznika. Namjerava se jedan napadaj sa dvije strane. Sa zapadne strane Azije moraju navaliti Japanci u društvu sa generalom Semenovim, koji operira kod Charbina. Engleska namjerava da poduzme svoju akciju sa sjevera prema srcu evropske Rusije. Još prije ruske revolucije Englezzi su namjeravali zauzeti ruske obale Ledenoga mora i luku Arhangelsk, kao i mnoge krajeve sjeverne Rusije. Boljševička vlast nalazi se pred jednom velikom opasnosti. Njihove crvene garde, koje su cijelom svijetu objavile evangeline revolucije, dovoljno su jake za ulične borbe, ali one se ne mogu oprijeti oboružanom neprijatelju. Uspjesi Čeho-Slovačka, koji i pored sviju vijesti o pobjedi, koje širi petrogradska boljševička agencija, imaju u svojoj ruci glavnu saobraćajnu vezu azijske Rusije, jasno govore, kako izgleda današnji položaj u Rusiji. Saveznici će bez sumnje dovesti oružja u većoj količini, da naoružaju svakoga, tko hoće da se bori protiv boljševika. Govori Kerenski, najbolje dokazuju, za čim se sada ide. Izgleda, da je antanta već sklopila sa Čeho-Slovacima ugovor i da računa na njihovu pomoć. Sada se nameće pitanje: kakvo će stanoviste zauzeti Njemačka prama ovim pothvatima? O uspostavi istočne fronte ne misle valjda ni fantasti kod neprijatelja, jer je ruski narod za to nesposoban. U Londonu i Parizu misle

naprotiv, da će nastati guerilski rat, koji će prisiliti Nijemce, da posalju veliku vojsku u Rusiju. Ali mnogo važnije izgleda političko značenje brest-litovskoga mira. Radi mnogih svojih nejasnoća, on nije pružao nikakve garancije. Dogadjaj prošlih mjeseci potpuno su ga onemogućili. Ako antanti podje za rukom, da sruši Sovjetovu upravu, je ovaj mir potpisala, onda će ostati veoma malo od mirovnoga ugovora. Njemačka politika nalazi se pred novom teškom zadaćom. Mnogo težom nego prije. Gdje da se nadje ruska vlada, koja pruža garanciju za trajnost? Bilo bi paradoxno, kad bi Njemačka radila u prilog boljiševika, koji su potpuno izigrani. Kao što nije nama uspjelo, tako ne će ni drugim uspijeti, da podjarmo Rusiju, a najmanje onima, koji se sada spremaju, da obore politički režim. Ali oni mogu da postignu nešto: mogu da izazovu građanski rat, da zaoštare gospodarsko raspadanje i da odgode ozdravljenje ratnih rana na mnogo godina. Ali može — njemačka politika mora da računa i ovom ozbilnjom mogućnosti — da dodje i do jednoga vojničkoga uplitanja centralnih vlasti, koje nikako ne mogu dozvoliti, da antanta sebi osigura na istoku nove izvore snage.

Iz slaveniskog svijeta.

Riječ domorodac, domovina — kako je obes-čaćena, da se je ili ne bi imalo više upotrebljavati, ili je dati barem dobro prokāđiti.“

H a v l i č e k.

„Po govoru poznat mudrac Iude o b i Č n e, n e o b i Č n e muževe poznavaju po mučanju.“ Ma- nje riječi i više djela!

Adam Mickiewicz.

„Cijena čovjeka sastoji se manje u fizičkoj i razumnoj sili i spretnosti nego li u moralnom njegovom određenju i djelovanju, u pravednosti i plemenitosti; i kad bi nekog mogao i cijeli svijet okrenuti, ne može biti veliki čovjek, ostaje li ništa u moralnom pogledu.“ P a l a c k y.

Cesi i parlament. Na nekoj skupštini u Pragu, dne 10. o. m. izjavio je zastupnik Zn-hradnik, da vlada za to sazvije parlament, što treba plašt za svoje poznato dosadašnje gospodarstvo. Cesi će ići u Beč sa svijeću, da ne će Beč poboljšati. Ići će onamo za to, da vladu u parlamentu kontroliraju i da sa parlamentarne tribune govore na način, da ih sav svijet čuje.

Jagićeva proslava u Beču. Praškom „Venkovu“ brzojavaju iz Beča: Na dan 80. godišnjice rođenja Jagićevog priredio je slavenški seminari na bečkom sveučilištu malu povjerljivu svećanost u svojim prostorijama, kamo je došao također starina svečar. Došao je sa svojom kćerkom Stanom Rešetarom i unukom Jelicom. Starina, svečar sjeo je na svoje staro mjesto za prvim stolom, a prof. Rešetar sa nekoliko je nebiranjim iskre-nim slovima istaknuo značajnost tog dana, kad se muž znanstvenog rada pruža nagrada, da dočeka takovi vijek, koji je inače fizički teret, dok je Jagić zatekao još u posvemašnoj čistoti. Iza njega je iznesao prof. Vondrak stručni pregled Jagićevih djela i naveo prije svega njegove velike zasluge za osnutak slavenskog seminarra na bečkom sveučilištu, bez kojega se uopće ne može zanisiti znanstvena priprava slavenskog slušatelja. Na to je mladi hrvatski djak iznesao oduševljeno krasnu nazdravicu u svom materinskom jeziku. Postje-njega uštade sam Jagić i očito granut reče: „Predgovornici kazali su o meni tu toliko hvale, da je niti ne zaslužim. Ja znam sam najbolje, da sam štota mogao izvršiti bolje i temeljiti, dosljednije, da općenito su to iz mojih dijela „multa“. Taj je naš život ipak samo kratak, ma doživio čovjek i 80 godina, jer ipak nedostaje, da izvrši sve, što mu glavom prolazi. Ja sam htio toliko toga, no mnogoput sam započeo, ali ne dovršio. Kad biste si temeljiti progledali tu litaniju mojih štampanih radnja, našli biste gdje gđe „svezak I., dio I.“ i dosta. Gdje osta „svezak II., dio II.“, nek znadu bogovi, ili petrogradske podzemne špilje, gdje je štota ostalo nedostampano, a možda će tamo i posve ma sagnjiti, ne upotrebe li boljiševici to za što drugo“. Završio je: „Tražio sam doduše srednji zlatni put, no nisam se nikad odrekao istine, koju sam si postavio kao cilj, za kojim sam išao i ići ću do svršetka, možda ne dalekog. Samo toliko bili vam još savjetovao, da biste snosili svoju sudbinu odlučno i išli izravno za ciljem odvažno, dok ga ne postignite!“ „Živio Jagić!“, zagrmilo opet burno malom dvoranom i starina svečar nije mogao ni da stisne ruku svim štovateljima.

Bugarska i njezina zadaća. Iz Sofije pišu „Lidovim Novinama“, što izlaze u Brnu: Jošte živi u Sofiji general, koji je god. 1915. savjetovao neka stupi Bugarska u rat na strani antante, jer da bi rat u tom slučaju u 25 dana bio dovršen. Taj se optimistički general zove, kako javljaju carigradski listovi, Savov, te je bio sada imenovan za ratnog ministra. Srpnja mjeseca 1915. priredjivala

su tri vodeća politika demokratske stranke u Pleynu, Čirponu i Ruščku sastanku, na kojima su zahtjevala među općenitim odobravanjem naroda, neka se Bugarska pridruži antanti. Bijahu to Ljapčev, Takev i Mušanov, sadašnji ministri financija, unutarnjih stvari i željeznica. A predsjednik te stranke, Malinov, besarabski domorodac, sadašnji ministarski predsjednik, priopćijedao je god. 1915. u audienciji kralju Ferdinandu i prijestolonasljedniku: „Sadašnja Radoslavova vlada traži pustolovine, koje će nas baciti u nesreću. Zahtjeva neutralnost ili savez sa Njemačkom. U prvom slučaju postat će Bugarska Belgijom — bojištem Nijemaca, koji će provaliti u Srbiju, s Englezima i Francuzima. U drugom slučaju naprati ćemo si smrtno neprijateljstvo triju balkanskih naroda i četiri velesila. To znači konac Bugarske. Položaj je ozbiljan. Da mu se uz mogućemo postaviti nasuprot, potreba je koalicijske vlade i odlučne politike na strani četvornog sporazuma. U svakom slučaju protestira demokratska stranka protiv svakoj pustolovini, koja bi postavila Bugarsku na stranu središnjih država“. Ti su ljudi danas na kormilu. Nije čudo, da gledaju Beč i Berlin sada s uzne-mirenjem prema Sofiji. — Svo je opozicionalno novinstvo s radošću pozdravilo pad Radoslavovog kabineta. „Zemaledsko Znanje“ piše: Sav se narod veseli padu Radoslavova, nova nuda ustaje u duši tog izmučenog naroda. Nova je vlada nastupila u najkritičnijem trenutku, kad se odlučuje o sudbini Bugarske. Nedavno je Daney navlještio novu orijentaciju Bugarske. Nije li možda kabinet Mallnova realizacija onog stavka deklaracije širokih socijalista, objavljenog u „Narodu“, da treba podignuti auktoritet Bugarske pred inozemstvom? Zanimivo je, da piše novinstvo antante: Za Bugarsku je došao trenutak, kad si je kralj postao svijestan, da je polovicu Nijemac, polovicu Francuz!

U narod!

U „Primorskim Novinama“ piše I. M. Nekrasov:jev:

Sećo Fontana leži na samoj obali između Poreča i Vrsara, dviju starinskih talijanskih kula. Ako igdje, a ono je u toj vrsarskoj podopćini bila narodna svijest na raskršću zadnjeg stoljeća posvećena zaspala. Nego, kako je narodni preporod godine 1909.—1910. bio zahvatio cijelu porečtinu silnom snagom, to nije nito ubavo hrvatsko glijezdo moglo da ostane imimo narodnih tržaja.

Radići se tu da. Košto ima svuda medju našim sećajima osobito nadarenih ljudi, tako bijahu i u Fontanama dva naša vrlo bistra seljaka, imenom Marko Triškuč i Mate Štefanč. Ta su dvojica upravo plamsala narodnim oduševljenjem; oni nisu mirovali ni danju ni noću, već su neumorno budići iz narodnog spanja svoju zaspatu braću.

Kad je terrain bio pričuvno pripravljen, počelo se u septembru 1910. sa školskim pitanjem. U Fontanama bješa naime javna talijanska pučka škola od davnine. Učitelji u njoj bijahu u svojoj misiji odnarođivanja hrvatske djece osobiti majstori. Spoznавši narod zice posljedice, što mu ih njihova podla rukota donaša, odluči ne šljati djecu u tudjinsku školu.

Na tu odluku naroda bude od izrodnog društva podignuta protiv njega kuka i mojka, dok bi c. k. poglavarsvstvo u Poreču oparilo svakoga Hrvata, koji ne bi htio šljati svog djeteta u školu za odnarođivanje ovcem globama.

Probudjeni naš narod nije se ni toga prestrašio. Izberu oni između sebe odlično odaslanstvo, koje podje c. k. kotarskome poglavaru u Poreč, te mu poruči otprilike ovo: „Prosvjedujemo najodlučnije protiv postupanja c. k. kotarskog poglavarsvta, koje nas oparilo sa globama, što tobože ne ćemo da šajemo svoje djece u školu. Ako itko, a to mi žudimo, da nam djece poze školu i da nešto nauče. Ali opet mi ne ćemo nikada dozvoliti, teroriziralo nas se ma-kogod, da naša djece poze školu za odnarođivanje. U takovim školama odgajaju se samo izdajice vlastitoga naroda. A poznato je, da narodnim izdajicama mogu biti samo ljudi pokvareni i beskarakterni. Da bi pak odgajanje takovih ljudi bilo u skladu sa državnim interesima, koje vi zastupate, o tom odvjetno dvojimo. Tražimo dakle otvorenje javne hrvatske pučke škole, koja će odgajati karakterne i čestite ljudi i državljanje.

Ostat će pri starom: niti se otvorila hrvatska škola, niti je naš narod htio da svoju djece šalje u tudjinsku školu. Medjutim je kolo zavedenih pod zaštitom moćnih tjeraj hajku na narodnu svijest onih, što su bili na pravom putu. Nego, što je hajka bila žešća, to je i naš narod u svom narodnom uvjerenju postao sve to tvrdji. Na svaku mjeru sa strane hajkača poprimilo se zgodne protumjere i tako su bili paralizovani svi eksperimenti plaćenika i njihovih moćnih gospodara i zaštitnika.

Kad se je jedne nedjele je koncem 1910. obdržavao u Fontanama pouzdani sastanak, nahrupi u prostoriju kao pobijesnje vrsarski načelnik dr. Dapš sa revolverom u ruci i stade tražiti, da se prisutni razidju. Na njegovo bijesnilo odgovorio mu I. Mogorović, koji je upravo držao riječ, sasvim hladno u hrvatskom jeziku: „Pristojnost traži, da se nepoznati gospodin najprije predstavi, a zatim...“ Te hrvatske riječi uvrjedile su tako žestoko gospodina načelnika, da je

skočio izvan sebe i bezglove otrčao po žandarmerijsku asistenciju.

Taj prizor dočao je kao naručen. Slijedećega dana imao je fontanski učitelj da vidi čuda golemoga. Rano ujutro čeka ga na nj pred školskom zgradom. Listom sva školska djeca. I opazivši ih tro si gospodin renegat bijele ruke i u sebi mislio: „Eh, ipak je to upašlo...“ Medjutim se nije ni varao. Približivši se školskoj zgradi, dočeka ga tuča pokvarenih jaja i gnijih krumpira... A par dana za tim budu k njemu poslani parlamentari, koji su mu poručili: „Berite se iz Fontana kroz 48 sati; inače zlo i naopako.“ I uvjerivši se, tu neima šale, pobere se za navjek.

Par mjeseciiza odlaska učitelja-renegata stala je da na njegovom mjestu podučaje hrvatska, učiteljica u slatkoj riječi materinjoj.

A godinu dana iz tog izgradi osviješteni narod u podopćini Foškuju, također u blizini Poreča, zaslugom svoga vrloga župnika, na svoje troškove krasnu školsku zgradu i pokloni ju na dar Družbi sv. Cirila i Metoda.

Ova zrnca neka dokažu, kako naši bistrvi se jački narod znade odlično da brani i traži svoja sveta narodna prava, netom je o njima postao svijestan.

U narod!

Pozivaju se roditelji, koji žele staviti djecu u našu srednju školu u Puli, da dovedu svoju djecu u ponедjeljak dne 15. o. m. u 8 sati ujutro u hrvatsku pučku školu u ulici Čenide, gdje će ih se učeti u zapisnik i dati im daljnje upute.

Svjetski školske godine na našoj pučkoj školi u Puli. Jučer u 8 sati ujutro imala je naša hrvatska škola u Puli sv. misu zahvalnicu. Misli je prisustvovalo učiteljstvo i poprečno 600 školske djece. Od strane oblasti bio je kod misne kotarski školski nadzornik.

Pitati bi nas mogao kogod, a kakav je bio uspjeh na našoj školi ove godine? S uspjehom se ne može hvaliti nijedna puljska škola, jer su nekoja djece došla u Pušu negdje mjeseca travnja, svibnja i lipnja, a ovi su djece polazila kojekakve ili nikakve škole. Iz početka imali smo za 600 djece samo tri učiteljske sile, a u zadnje vrijeme šest. Škola je početkom bila Družbina, a onda je ožujka mjeseca postala javna. Kad je bio dozvoljen djelemični povratak pučanstva u Pušu, počela se i naša škola puniti u koncem školske godine bilo je upisano u hrvatsku školu 630 djece. Uzmemo li u obzir, da smo u vrijeme misne imali u našim školama u Puli poprečno 800 djece, možemo današnjim brojem djece biti zadovoljni. Koncem školske godine bilo je na školi namješteno šest učiteljskih sile, a do godine nadamo se, da će ih biti još barem toliko. Kako čujemo, imala bi se do godine otvoriti paralela u Šijani, tako da će broj naše djece i opet ponarasti. I prama broju današnje školske djece, moralo bi biti na našoj školi namješteno 12 učitelja, a nije ih bilo nego šest. Ovo je prva godina, što je naša škola u Puli prešla u ruke pokrajine, a općina mora da skrbi za školske lokale. Nadamo se, da postupak prama našoj školi neće od strane općine biti mačuhinski, već da ćemo biti jednopravni drugima. Mi se nadamo i uvjereni smo o tome, a budemo i u tim nadama prevareni, morat ćemo i mi zasvirati u druge diplome. Škola je dovršena, a sada bi imali nastati takozvani ferijalni kursevi t. j. djece će ići sa svojim učiteljima na šetnju ili na kupanje. Namisao svakako lijepa, no bojimo se ne-izvediva. Kako će djece gledati, bosa i goša da hodaju? Ono malo odijela i obuće što imaju neka štede za slabija vremena. Uostalom roditelji trebaju djece za nakupovanje raznih stvari, pa se bojimo, da će ovi kursevi zlo izvršiti ako se tu još što drugo ne uvede, n. pr. da se djeci dade štrogod ječa. A od kuda? Do godine imamo otvoriti hrvatsku realku. Naravski kod tolikoga broja djece nači će se i vrlo nadarene djece, koja će vrlo lako moći napredovati u srednjoj školi. Da budu nauci u realku ovoj djece, koja su izgubila 4 godine škole, nešto lakši, uvest će naši učitelji za onu dječu koja imaju stupnje u realku, ferijalne kurseve, te će se djecu pripraviti za srednju školu. Roditeljima toplo preporučamo, da tu djecu šalju na ove kurseve. Budemo li Hrvati ovu realku otvorili, i broj će djece u našoj školi ponarasti, jer će naša dječa iz pučke hrvatske škole lako preći i u srednju školu. Ne će to biti malena stvar. Mnogo će nam se ndarenje dječete na ovaj način spasiti. Preporučamo dakle svim i svakom, neka do godine agitira za našu srednju i za našu pučku školu. Broj upisane djece neka bude takov, da ćemo moći reći, da svake godine kročimo naprijed. Naša dječa ne smiju više u tutje škole. Hrvatska dječa neka idu u hrvatske škole.

Ratna odlikovanja. Njegovo Veličanstvo pre-milostivo se udostojilo narediti da se izrazi pre-višje pohvalno priznanje i da se podigne mačevi, u priznanje hrabrih dižanja pred neprijateljem pri-čep. Stjepanu Ivančeviću i Niku Knežiću, te puč-ust. por. Fridrihu Paskojeviću, od 37. str. puč-škole, sinu vlasnika kavane Tegethoff u Puli.

Iz aprovizacije. Sjutra u ponedjeljak, prodavat će aprovizaciona komisija ovu robu: Odrezak X: 1 kg brašna (1 i pol kg za teške radnike) K 1:40; 1 četvrt kg prosa 60 para i 10 dkg marmelade 60 para. — Odrezak XI: 1 kg kisele repe i 6 dkg

Nedjelja 14. srpnja 1918.

slanine K 5. — Za manje imućne (iskaznica s crvenom crtom poprečno): Odsječak X: 1 kg brašna 70 para, četvrt kg prosa 30 para i 10 dkg marmelade 30 para. Odsječak XI: 1 kg kisele repe i 5 dkg slanine besplatno. Osim toga primit će manje imućni, 20 dkg svježeg svijanskog mesa: cijena K 160. Prodaja za manje imućne bit će samo u prodavaoni br. 7 na na trgu Comizio i to sјutra, u ponedjeljak, dne 15. o. m. od 8 sati ujutro do 3 sata po podne. Ta će prodavaona biti samo za jedan i to jedino sutrašnji dan za manje imućne. Kasnije gube manje imućni pravo na tu razdoblju. U svim ostalim prodavaonama prodavat će se roba posjednicima iskaznicu kategorije A i B.

Uredovni satovi za podignuće živežnih iskaznic. Saopćuje nam se: Uredovni satovi za podignute živežne iskaznice kod podružnica u Sv. Polikarpu i Sv. Martini bivaju današnjim danom preinaćeni na način, da će isti biti mjesto od 8—12 prije podne i od 2—5 popodne, neprekidno od 8 sati ujutro do 2 sata popodne.

Cipale na iskaznice „A“. Primamo od općinskog ureda u Puli: „Općinski ured daje na općesnajde, da se kod tvrtke Steiner mogu dobiti poslove od koše sa drvenim potplatina uz podignute dotične iskaznice A. — Uz malo brige i pažnje ipak bi ih hrvatski jezik mogao izgledati bolje.

Bjegunačko potpore. Na dopis, što smo ga priopćili prije nekoliko dana, možemo danas odgovoriti, pošto smo se informirali kod odnosnog ureda. Molba za bjegunačke potpore došlo je okruglo 17.000, od ovih 12.000 molba za dvo-mjesečnu bjegunačku potporu. Ovih je 12.000 molba već riješeno izuzev 150, a to unatoč tome, što se moralo za većinu slučajeva tražiti objašnjenje i informacije od drugih ureda, što je bilo skopčano sa velikim gubitkom vremena. Što se tiče daljnog vučenja potpora poslije 31. ožujka, nije naš ured dobio još ovlaštenje od srednjeg ureda te radi toga ne može niti riješiti odnosnih molba. Morao bi ih jednostavno odbiti. Sada su se počele rješavati molbe za 500 kruna. Ovakovih molba imade preko 5000. 2000 ovih molba tiču se osoba, koje su bile evakuirane u inozemstvu (Ugarsko i Hrvatsko). O toj stvari nijesu središnje oblasti stvarile još odluku te će se riješiti onda, čim će ministarstvo priznati ill ne priznati ove potpore. Ostale će molbe biti riješene za 40 do 60 dana. I kod ovih se molba gubi mnogo vremena traženjem informacija od drugih, izvan Pule nalazećih se ureda. Oni ljudi, koji u prijašnjim vremenima, kad su boravili izvan Pule, nijesu dobivali potpore, moraju ulagati molbe kod ureda njihovog tadašnjeg boravista. Oni koji se vraćaju, neka se odmah prijave kod općine za svoje potpore, koje će dobiti u najkratčem roku.

Bjegunačke stvari. Službeno nam se saopćuje: C. Kr. ministarstvo unutarnjih poslova odredilo je opisom od dne 21. jula 1918., br. 31602, da svilbjegunci, koji primaju državnu bjegunačku potporu, i koji se žele povratiti u područje grada Pule, imaju uložiti posebne molbe na kotarsko poglavarstvo u Puli, koje moraju u svrhu omogućenja ispitivanja sadržavati podatke kao: Dobu, stalište, stanovanje, zanimanje, obiteljske prilike, osobite uzroke putovanja u domovinu. Ovom odlukom nijesu niti promijenjene odredbe, koje vrijede za povratak bjegunaca u Pulu, niti su ukinuta postojeća ograničenja, već je imenovanini opisom preinaćen samo postupak kod ulaganja dotično rješavanju molbi za iznimnu dozvolu za povratak. Radi toga se izričito naglašuje, da jošte nije odobreni općeniti povratak za grad Pulu od strane viših oblasti i da povratak bjegunaca iz Pule u njihovom vlastitom interesu za sada ne bi bio shodan. Iznimno izdavat će se sporazumno sa ratnim lučkim zapovjedništvom dozvole na povratak samo u slučajevima vrijednih obzira.

Koncert mornaričke glazbe. Danas odsvirat će glazba mornarice u perivoju pred hotelom „Riviera“ ove komade: 1. Fr. v. Blon: „Pod pojedničkim barjakom“, koračnica; 2. Fr. v. Suppé: Ouverture k opereti: „Model“. 3. E. Kalmán: Seoska djeca, valcer k opereti „Ciganski primas“. 4. I. Offenbach: Fantazija iz opere: „Hoffmannova pri-povijedanja“. 5. K. Komzák: „Becke priče“, karišik. 6. I. Šebek: „Oj Banovci“, koračnica.

Iz Pule i okolice:

Pučanstvo u Puli. Prema posljednjem popisu pučanstva imade Pula 58.562 žitelja. Taj je popis službeno sastavljen god. 1910. Našem narodu je tom prigodom sigurno bilo ukradeno nekoliko hiljada duša. Pri popisu pučanstva nije se uvijek ni svagdje postupalo nepristrano i stvarno. Službene brojke govore ovako: Nijemada 9064 (od toga vojnika 4553), Talijana 26.846 (17.73 vojnika), Jugoslavena (Hrvata i Slovenaca) 12.804 (3964 vojnika), inozemaca 8244 (3837 vojnika), drugih 1634 (1224 vojnika). Ukupno 58.562 (16.014 vojnika). Uzmemo li, da je onih od 8 tisuća inozemaca najmanje 4 tisuće Hrvata iz Hrvatske, to dolazimo do zaključka da je u Puli godine 1910. živjelo barem 13 tisuća Jugoslavena gradjanskog staleža — na-

prama nešto preko 3 tisuće Nijemaca gradjanskog staleža.

3.000 Nijemaca u Puli prije rata imalo je jednu državnu gimnaziju, jednu realnu gimnaziju, nekoliko muških i ženskih gradjanskih i nekoliko muških i ženskih pučkih škola. Gimnazija, realka i gradjanske škole bile su državne.

13.000 Jugoslavena u Puli prije rata nije imalo ni jedne srednje, ni jedne gradjanske i ni jedne pučke škole, koju bi bila uzdržavala država, pokrajina ili općina. Družba je uzdržavala pučku školu u Šiljanu i u ulici Častropola. Da nas nije ni država ni pokrajina ni općina protežirala, može svako razumjeti.

Otvorene srednjih škola u Puli. Ne naših, razumiće se. Otvorit će se njemačka gimnazija, njemačka realka, talijanska gimnazija. Mi ćemo, podje li nam sve glatko, otvorit prvi razred hrvatske realke, naše, ne državne. Napuštanjem svih sisa i besprimjernom pozivnovošću onih, čija plaća iznosi nekoliko para dnevno, pokrećemo stvar, koja će za našu narodnost biti od goleme važnosti. Mačeha država nije smatrala nužnim, da našim hrvatama u Puli otvorit ni jedne škole ni pučke a kamo li srednje. Mi kad pitamo naše, opasni smo elementi, tudjinci, koji se amo došeli, kad otimliju naše, vrše patriotsku dužnost. — Justitia regnorum fundamentum...

Iskaznice za manje imućne. U broju 1063, od 27. lipnja 1918. donijeli smo oglas općine Pule, kojom sejavlja, komu bi dana povlastica, da može kupovati živežne namirnice uz snižene cijene. Dočim znamo, da se već nekojima ovu potporu daje indirektno kao n. pr. državnim činovnicima i općinskim radnicima, došlo se na puljskoj općini napokon i do toga, da se ovu potporu daje i drugim siromasima. Mi znamo, da će sada ovaj popust malo iznositi, s jednostavnog razloga, jer nemaju siromasi što kupiti, no mislimo, da imade siromaha ne samo u gradu već i u okolici.

Okolica i mahje imućni. U popisu manje imućnih ne opažamo nigdje, da bi se ta povlastica priznala i okolicu. Važna ne za to, jer je okolica Pule hrvatska? Nego zašto? Neka okolica čeka, pa će već dočekati, ako ne crkne. Za to će naš narod u okolici dobiti ovaj mjesec 4 kg krumplira, ali ne će dobiti ni grama brašna, jer je ovo rezervirano za grad. Kada se radi o povlašćeni porazu, onda su i gradjani i okolišani jednaki, a kada se radi o dijeljenju kruha, onda smo mi uvijek zadnji. Trpili smo toliko, pretrpti ćemo i ovo, pa makar blo na upravi aprovizacijske komisije u Puli internacionac.

Općinski ured i naš jezik. Osim toga, što je općinski ured u Puli mimošao posve stro-mahne naše okolice, treba da istom uredu predbačimo, e on niti najmanje ne poštuje našeg jezika. Pogledamo li u tom iskazu navedenu imena vidimo, da su sva ta imena pisana tal. pravopisom, kao da nikao od ovih ljudi ne bi bio naš čovjek. To ističemo za to da se vidi, kako su oblasti prve, koje naš narod odnarođuju pa bilo da su to uredi državni ill autonomi.

Postupanje sa našim narodom u uredima. Dodje li naš čovjek u ured, ne pita se, kako govoriti, već se s njime jednostavno počima govoriti talijanski, kako da on mora znati. Čovjek se muči i muči i šuti, jer zna onu: koga je moliti, nije ga lutiti. I tako kod nas i oblasti rade sve na veću slavu drugog elementa u zemlji, valjda vjernijeg od našeg. Nas to doduše boli, nu što da učinimo? Kajat će se oni, koji taj sistem podržavaju.

Naši činovnici u carskim uredima. Naš je narod dao državi mnogo dobitih činovnika. Na žalost nam se mnogo takovih ljudi, ne li odnarođilo, barem indiferentiziralo. Toplo preporučamo našim činovnicima, da s pukom našim govorite u našem jeziku, i da je dapače i njihova dužnost da svakog, koga ne poznaju nagovore u svome jeziku. Talijanski ni njemački činovnik ne će nikad nekoga nepoznatog nagovoriti u našem jeziku. Našim ljudima treba uljevati u srce snagu i odvažnost, samopouzdanje i svijest, da nisu zapušteni. Na c. k. kotarskom poglavarstvu imali smo jednom takvog čovjeka. Morao je otići kao žrtva klevete. Naš se narod radio sjeća njega i želi da se čim skorije vrati, a želi takodjer da naši činovnici što su po raznim uredima namještenu, ne budu samo šahovske figure u rukama onih, koji naš narod ni poznaju, ni ne osjećaju za nj, niti se za nj brinu. Došli su atro milošu božjom a tu su zaostalošću našom. Al doći će, mora doći dan...

Via Lazarić ili Lazzarich. Lazaric je bio naš čovjek, romanskog nije imao u sebi ništa, osim što se proti Romanima borio. Ulica Lazaric imenovan je vani hrvatskim pravopisom. Općinski ured ne će da za taj pravopis znade; piše Via Lazzarich. — Naša je zadaća, da se borimo svagdje i za sve, što je naše, da pazimo na svaku sitnicu.

Dvoja mjera. Talijanski list, „Gazzettino di Pola“ javlja o zabavi prigodom svršetka školske godine na talijanskim školama. Jest, vjerujemo. Uz svoje mnogobrojne učiteljske sile, što ih na ovdje-

nim školama imaju, uz posvemašnju naklonjenost inčgućnika mogu prirediti zabave i izložbe prigodom svršetka školske godine. Na našoj školi do pred par mjeseca bile su zaposlene 3 učiteljske sile sa 600 djece. Hrvatska škola nema još ni danas svog natpisa, rese je još uvijek tri talijanska natpisa „Fabrica birra...“ i „Carri carrozze...“ sjećaju me uvijek, kad mimo prolazim, da smo pate storci.

Obrtna (industrijalna) škola u Puli. Govorka se i čovjek mora da sluša, vjerovao ili ne vjeruje, da će se u Puli otvoriti obrtna (industrijalna) škola sa tri tečaja: njemačkim, talijanskim i našim — hrvatskim, čovjek ne može da vjeruje!

Dade li Bog zdravlja i sreće junake do vijenca dođuće nedjelje

Brace & comp.

Ča pravi Franina. Ov put eto i mene, zač ne bih hotel, da u nedjelu ostane „Hrvatski List“ brez naše besede. Lepo piše Vaš list, al znate, naši ljudi najveće, kad čuju i moru štet čagod onako, kako govorite va svojoj kući. Pak kad šteju va fojeh, kako ta a on onako od sreća njen govor, znaju, da je ta čovjek krv od njihove krvi, znaju, da nisu zapušteni i znaju da se i od njih vođi računa. Pak su veseli, koliko more čovjek danas vesel bit, su zadovoljni i se učaju, da će preje a kašnjeće, al da će sigurno zasvetet sunce i pred njihova vrata. To je bi: jen uzrok, da san ov put s trudnon rukom hiti za pero, al je uzrok i drugi, a to je, da imam na pameti već stvari od importance, ke će interešat naše ljudi, i za ke bih hotel: da doznade u prvem redu naš svet, a u drugem redu naši deputati od Jugosavenskoga kluba u Beču. Četrti je leto prokleće vojske ka još vukve teče krvavu, kako krvavu reku, napred, čovjek ubog ne zna, ni ne more razumjeti kamo teče, zač teče, i kad će prit na kraj, kade bi se imela ali umrit, ali pak divje razletet u veliko mlš-maš-more ognja i krv. Da je naš čovjek, naš narod i naš svet pretrpeva va toj vojski nezrečene muke, da je bil ubijan i na frontah i doma, da je umrta: va tujen svetu i život od tuge milosti, dok je drugi njegovu muku doma užival, stare su to stvari, ke su sve su poznate. A da je zadnja zima bila vrh sve naše muke i našeg križnog puta, znamo dobro mi ovde va bregi, a zna i vas naš narod. Tu va bregi, kade ni urođeno lanjskoga leta ni za kokoše a kamo li za seme, nismo po dva, tri i četiri mesece videći kruha. Ni umret nismo mogli, ni živet. Naši su ljudi išli moluti prosit i va Trst i va Beč, da se našem narodu pomore i da se ga ne pušti pogibat ak svagdere su gospoda imela za nas samo lepe besede, a pomogla nisu. A naš je rod ginul. Al ni gubil utranci. Svoje spasenje je videva delu, i delal je. Delali smo to leto svi: starci, žene, deca. Nismo poznati počinka, nismo poznali ni nedjelje ni sveca, naši muški gubili su dane, sijali su smrt tamo negde va tujen svetu, ubijali su druge a drugi su njih ubijali — zač, bog bi zna, a mi smo doma sijali seme, oni su kopal dekunge, mi smo doma kopali naša polja, po noći, po danu, po suncu, po daždu, u petak i u svetac. Dečal je naš svet, inutil se kako živina. Nikad nismo tako od kuraju dečal, kako to jest, brez isti, brez pitj, samo s usanjem, ako delamo, ćemo čagod i imet, ne će bit već gleda i ne ćemo morat svoju decu od sebe puštat, da išču morske ljudi, ki će im dat kruha. A sad kako da božja puška pukne — Bog nas od zla očuvaj — pride glos, da je sva naša muka i vas naš trud bil za nič, da će vas piod žita i druge milosti božje pobrat, da će nam ispred oči zet to, čemu se je naše srce veseljelo, i zač su se naše trudne ruke mučile, dok nisu mrtve padale, kako da bi slomljene bile. A sad, kad imamo pred sobom plod svoje muke — straže nas s rekvizicijom! Imam još — Bogu hvala — zdravu pamet, i znam, da je u drugih krajeh bila to leto žetva gora nego žane. Znam, da će zima, ka pride, biti va našen štatu još teža i slabje od one, ka je za nami. A! Istra bi ovo leto imela za sebe došta, kad bi njoj puštili sve. Al oni će brat i pobrat, reći će i ov put, kako vavek, da će sve lepo razdeliti, a mi od svega tega ne ćemo imet nič. Kad nimamo, nam ne dadu, kad ča imamo, nam pobetu sve. To je sva njihova mudrost. A sad sve lepo nan govorite, da će sad bit red, da će se sve poštено razdeliti. Ma kako moremo verovati, da će sad po nas bit red, kad ga ni bilo nikad dosad, i kako nam se moru maziti, da će ta bit dobra, kad ta gospoda, ka vredre i oblače, nisu dosad napravila jenu dobru. Pritiće nova zima i nova potreba i nova mizerija, a on put će kantat po svoju: nimamo, ne moremo da. A mi ćemo morat trpet i mučat, ne ćemo smet reć ni da su znali brat a da ne znaju nam naše davat. To bi valjalo da doznaju naši deputati i za to da se zač užmu. Zač kad oni, ki nisu sijali, čagod požanjaju pobetu i imaju, drže i ne dadu već z ruk. Kad je potreba i mizerija, onput, ki ča ima, ima. — Sve pozdravljaju i svako dobro želi sven Franina.

Dnevne vijesti:

Opština „Pravda“. Pod tim naslovom čitamo ove zabavne izvode u zagrebačkoj „Pravdi“: „Hrvatski List“ u Puli imade u broju 1067. od 1. srpnja uvodnik pod naslovom: „Revolucion u teoriji“

